

**23. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)
СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ
НАУЧНИ СКУП СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ**

**23rd Annual Counselling of Doctors of Veterinary
Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)
Scientific Meeting with International Participation**

**ЗБОРНИК
КРАТКИХ САДРЖАЈА
Book of Abstracts**

23.

Теслић, Бања Врућица, 6 - 9. јуна 2018.

Teslić, Banja Vrućica, June, 6th – 9th, 2018

**23. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)
НАУЧНИ СКУП СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ**

**23rd Annual Counselling of Doctors of Veterinary
Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Hercegovina)
Scientific Meeting with International Participation**

ЗБОРНИК КРАТКИХ САДРЖАЈА

Book of Abstracts

23.

Теслић, Бања Врућица, 6 - 9. јуна 2018.

Teslić, Banja Vrućica, June, 6th - 9th, 2018

Покровитељ:

ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ Милорад Додик
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Организатори:
ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
и
ДРУШТВО ВЕТЕРИНАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Суорганизатори:
ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду
Ветеринарски завод "Теолаб"
Ветеринарски завод "Славен"

Организациони одбор:

Предсједник: Саша Бошковић

Чланови: Радмила Чојо, Љиљана Гојић, Љубомир Калаба, Драго Сандо, Огњен Вујиновић, Мирко Алаша, Велибор Тодоровић, Ратко Мијатовић, Игор Чегар, Славиша Спасојевић, Јелена Павић, Перица Бургић, Велибор Кесић, Александар Брадић, Младен Драгичевић, Радојица Ђекановић, Драган Малиш, Радан Томић, Стеван Радић, Данијел Ковачевић, Бранислав Галић, Богослав Готовац, Зоран Дамјанац.

Секретаријат: Бранко Стевановић, Миленко Шарић, Бранко Бјелајац.

Технички секретар: Тијана Тимарац

Програмски и научни одбор:

Предсједник: Драго Н. Неђић, Главни и одговорни уредник

Чланови: Родољуб Тркуља, Драган Касагић, Ђорђе Савић, Миливоје Надаждин, Жељко Сладојевић, Весна Калаба, Рајко Латинковић, Виолета Сантрач, Горан Параш, Владо Теодоровић, Весна Ђорђевић, Миленко Стеванчевић, Марко Цинцовић, Нектариос Гиадинис, Синиша Гатарић, Славен Грбић, Бранко Велебит, Жељко Цветнић, Нихад Фејзић, Зоран Ђерић, Новалина Митровић, Негослав Лукић, Нико Миљас.

Мјесто одржавања:

Теслић, Бања Врућица, Хотел "Кардиал", 6-9. јуна 2018.

Patron:

**PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SRPSKA Milorad Dodik
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER MANAGEMENT**

Organizers:

**VETERINARY CHAMBER OF REPUBLIC OF SRPSKA
and
VETERINARY ASSOCIATION OF REPUBLIC OF SRPSKA**

Co-organizers:

**PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"
Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade
Veterinary Institute "Teolab"
Veterinary Institute "Slaven"**

Organizational board:

President: Saša Bošković

Members: Radmila Čojo, Ljiljana Gojić, Ljubomir Kalaba, Drago Sando, Ognjen Vujinović, Mirko Alaša, Velibor Todorović, Ratko Mijatović, Igor Čegar, Slaviša Spasojević, Jelena Pavić, Perica Burgić, Velibor Kesić, Aleksandar Bradić, Mladen Dragičević, Radojica Đekanović, Dragan Mališ, Radan Tomić, Stevan Radić, Danijel Kovačević, Branislav Galić, Bogoslav Gotovac, Zoran Damjanac.

Secretariat: Branko Stevanović, Milenko Šarić, Branko Bjelajac.

Technical Secretary: Tijana Timarac

Programme and scientific board:

President: Drago N. Nedić, Chief editor

Members: Rodoljub Trkulja, Dragan Kasagić, Đorđe Savić, Milivoje Nadaždin, Željko Sladojević, Vesna Kalaba, Rajko Latinović, Violeta Santrač, Goran Paraš, Vlado Teodorović, Vesna Đorđević, Milenko Stevančević, Marko Cincović, Nektarios Giadinis, Siniša Gatarić, Slaven Grbić, Branko Velebit, Željko Cvetnić, Nihad Fejzić, Zoran Đerić, Novalina Mitrović, Negoslav Lukić, Niko Miljas.

Venue:

Teslić, Banja Vrućica, Hotel "Kardial", June, 6th-9th, 2018

ВАЛИДАЦИЈА МЕТОДА ИСПИТИВАЊА ХРАНЕ И ПРОЦЕНА МЕРНЕ НЕСИГУРНОСТИ – ЗНАЧАЈ И ПРИНЦИПИ

Силвана Стајковић^{1*}, Неђељко Карабасил¹, Драган Василев¹,
Мирјана Димитријевић¹, Радослава Савић Радовановић¹, Владо Теодоровић¹

¹ Катедра за хигијену и технологију намирница анималног порекла,
Факултет ветеринарске медицине, Универзитет у Београду, Србија
* Коресподентни аутор, e-mail: silvana@vet.bg.ac.rs

Кратак садржај

Валидација метода је кључан и неропходан елемент за примену метода испитивања у лабораторији и представља процес верификације да су специфицирани захтеви адекватни за предвиђено коришћење. Резултати спроведене валидације метода могу се користити за процену квалитета, поузданости и тачности аналитичких резултата; то је саставни део добре аналитичке праксе. Лабораторија мора да валидује нестандардне методе, методе развијене у лабораторији и стандардне методе које се користе изван њиховог предвиђеног предмета и подручја примене, или су модификоване на неки други начин. Укључивање одређених параметара валидације зависи од примене методе, врсте узорака, циља методе и домаћих или међународних смерница или прописа. Већина аналитичара је свесна значаја валидације, али које параметре би требало укључити у протокол валидације представља недоумицу. Поступак акредитације и контрола квалитета наглашавају неопходност одговарајућих метода за процену несигурности мерења. Препозната је важност процене мерне несигурности и следљивости како би се осигурала поузданост аналитичких испитивања. Када се вреднује мерна несигурност, сви доприноси који су значајни, морају да се узму у обзир, коришћењем одговарајућих метода анализе. Стога је неопходно да постоји процедура која се може лако имплементирати, која је разумљива и опште прихваћена за карактеризацију квалитета резултата мерења, односно за оцењивање и изражавање њене несигурности. Циљ овог рада је да се нагласи важност валидације метода испитивања и процене мерне несигурности и да се опишу неопходни елементи који су опште прихваћени у поступку валидације и процене мерне несигурности.

Кључне речи: параметри валидације, мерна несигурност, методе испитивања, храна

Захвалница: Овај рад је подржан од стране Министарства за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије, Пројекат: „Развој и стандардизација молекуларних и имунских метода у дијагностици бактеријских зооноза“ (ТР31088).

VALIDATION OF FOOD ANALYTICAL METHODS AND MEASUREMENT UNCERTAINTY – SIGNIFICANCE AND PRINCIPLES

Silvana Stajković^{1*}, Neđeljko Karabasil¹, Dragan Vasilev¹,
Mirjana Dimitrijević¹, Radoslava Savić Radovanović¹, Vlado Teodorović¹

¹ Department of Food Hygiene and Technology, Faculty of Veterinary Medicine,
University of Belgrade, Serbia

* Corresponding author, e-mail: silvana@vet.bg.ac.rs

Abstract

Method validation is an essential and necessary element in the implementation of any laboratory analytical method and represent a process of verification where the specified requirements are adequate for an intended use. Results from method validation can be used to judge the quality, reliability and consistency of analytical results; it is an integral part of any good analytical practice. The laboratory shall validate non-standard methods, laboratory-developed methods and standard methods used outside their intended scope or otherwise modified. The inclusion of particular validation parameters in a validation protocol depends on the application, the test samples, the goal of the method, and domestic or international guidelines or regulations, as applicable. Most analysts are aware of its importance, but what parameters needs to be included in validation protocol is not always clear. The implementation of accreditation and quality control procedures emphasizes the necessity of suitable methods for estimating the measurement uncertainty. It is well recognized the importance of measurement uncertainty and traceability to ensure the reliability of analytical assays. When evaluating measurement uncertainty, all contributions that are of significance, shall be taken into account using appropriate methods of analysis. It is therefore necessary that there be a readily implemented, easily understood, and generally accepted procedure for characterizing the quality of a result of a measurement, that is, for evaluating and expressing its uncertainty. The goal of this paper is to emphasize the importance of validation of analytical methods and estimating the measurement uncertainty and to describe set of elements that are generally accepted as critical for an analytical method validation and for estimating the measurement uncertainty.

Key words: validation, measurement uncertainty, analytical methods, food

Acknowledgements: This paper supported by the Ministry of Education, Science and Technological development, Republic of Serbia, Project “Development and standardization of molecular and immune methods in the diagnosis of bacterial zoonosis” (No. TR31088).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

636.09(048.3)

ГОДИШЊЕ савјетовање доктора ветеринарске медицине
Републике Српске (Босна и Херцеговина) са међународним
учешћем (23 ; 2018 ; Теслић)

Зборник кратких садржаја / 23. годишње савјетовање доктора
ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)
са међународним учешћем, Теслић, 6-9. јуна 2018. = Book of
Abstracts / 23rd Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine
of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina) with International
Participation Teslić, June 6th-9th 2018. ; [организатори Ветеринарска
комора Републике Српске и Друштво ветеринара Републике
Српске] ; [организациони одбор Саша Бошковић [и др.] ;
[главни и одговорни уредник Драго Н. Недић]. - Бања Лука :
Ветеринарска комора Републике Српске, 2018 (Зворник :
Vadcom). - 200 стр. ; 25 cm

Ћир. и лат. - Упор. срп. текст и енгл. превод.

ISBN 978-99955-770-5-6

COBISS.RS-ID 7420184